ISSN: 3060-4737 Volume 3, Issue 11 IF(Impact Factor) 10.98 / 2026

TIL TARAQQIYOTIDAGI LEKSIK O‘ZGARISHLAR

Xudoyorova Gulshoda

Termiz davlat universiteti

O‘zbek filologiyasi fakulteti talabasi

Annotatsiya

Maqolada til taraqqiyoti jarayonida lug‘at tarkibida yuz beradigan leksik o‘zgarishlarning nazariy asoslari, asosiy ko‘rinishlari va ularni yuzaga keltiruvchi ichki hamda tashqi omillar tahlil qilinadi. Neologizmlarning shakllanishi, o‘zlashma so‘zlarning fonetik, grafik va grammatik jihatdan moslashuvi, eskirgan leksik birliklarning iste’mol doirasidan chekinishi yoki qayta faollashuvi, shuningdek, so‘z ma’nosining kengayishi, torayishi va ko‘chishi yoritiladi. Zamonaviy o‘zbek tilida raqamli texnologiyalar, ta’lim, iqtisodiyot va ommaviy kommunikatsiya ta’sirida yuzaga kelayotgan leksik jarayonlar misollar asosida izohlanadi. Tadqiqotda tavsifiy, qiyosiy-tarixiy, komponent va kontekstual-semantik tahlil usullaridan foydalanildi. Tahlil natijasida leksik yangilanish tilning ichki imkoniyatlari va tillararo aloqalar o‘zaro ta’sirida kechishi, yangi birliklarni me’yorlashtirishda esa ma’no aniqligi, qo‘llanish barqarorligi va milliy til imkoniyatlarini hisobga olish zarurligi asoslanadi.

Kalit so‘zlar: leksika, leksik o‘zgarish, neologizm, o‘zlashma so‘z, arxaizm, istorizm, semantik taraqqiyot, ma’no kengayishi, ma’no torayishi, metafora, metonimiya, terminologiya.

Abstract

The article examines the theoretical foundations and major types of lexical change in language development, as well as the internal and external factors that cause them. It discusses the emergence of neologisms, the phonetic, graphic and grammatical adaptation of loanwords, the declining or renewed use of obsolete lexical units, and semantic broadening, narrowing and transfer. Lexical processes in contemporary Uzbek, particularly those influenced by digital technologies, education, economics and mass communication, are explained through examples. The study employs descriptive, comparative-historical, componential and contextual-semantic methods. It argues that lexical renewal results from the interaction of a language’s internal resources and

ISSN: 3060-4737 Volume 3, Issue 11 IF(Impact Factor) 10.98 / 2026
interlingual contacts, while the standardization of new units requires attention to semantic precision, stable usage and the resources of the national language.

Keywords: lexicon, lexical change, neologism, loanword, archaism, historicism, semantic development, semantic broadening, semantic narrowing, metaphor, metonymy, terminology.

Kirish

Til jamiyat hayotining barcha sohalari bilan uzviy bog‘liq bo‘lgan, tarixiy taraqqiyot davomida muntazam o‘zgarib boradigan ijtimoiy hodisadir. Jamiyatning siyosiy, iqtisodiy, ilmiy, madaniy va texnologik hayotida yuz beradigan yangilanishlar, eng avvalo, tilning lug‘at tarkibida o‘z aksini topadi. Yangi predmet va tushunchalarning paydo bo‘lishi ularni nomlash ehtiyojini tug‘diradi; ayrim so‘zlar esa vaqt o‘tishi bilan avvalgi ma’nosini o‘zgartiradi, kengaytiradi yoki toraytiradi. Shu bois leksik o‘zgarishlarni o‘rganish til tarixini, xalqning ijtimoiy tajribasi va dunyoqarashidagi o‘zgarishlarni anglashda muhim ilmiy ahamiyat kasb etadi.

Leksik o‘zgarishlar deganda lug‘at tarkibida yangi birliklarning yuzaga kelishi, mavjud birliklarning iste’mol faolligi pasayishi yoki yo‘qolishi, boshqa tillardan so‘z qabul qilinishi, shuningdek, so‘zlarning ma’no va qo‘llanish doirasida o‘zgarishlar sodir bo‘lishi tushuniladi. Bu jarayonlar bir-biridan ajralgan holda emas, balki o‘zaro ta’sir va uzviylikda kechadi. Masalan, yangi texnologik tushuncha dastlab o‘zlashma so‘z bilan nomlanishi, keyinchalik unga milliy muqobil yaratilishi yoki mavjud so‘zga yangi ma’no yuklanishi mumkin.

Tilshunoslikda leksik o‘zgarishlarni o‘rganish leksikologiya, semasiologiya, etimologiya, terminologiya va sotsiolingvistika bilan chambarchas bog‘liq. Mazkur maqolaning maqsadi leksik o‘zgarishlarning asosiy turlarini tizimlashtirish, ularning yuzaga kelish omillarini tavsiflash hamda zamonaviy o‘zbek tili misolida namoyon bo‘lish xususiyatlarini ochib berishdan iborat. Tadqiqotning obyekti o‘zbek tili lug‘at tarkibidagi tarixiy va zamonaviy leksik jarayonlar, predmeti esa ushbu jarayonlarning shakllanish mexanizmlari va semantik xususiyatlaridir.[1]

Tadqiqot metodologiyasi

Maqolada tavsifiy, qiyosiy-tarixiy, komponent va kontekstual-semantik tahlil usullaridan foydalanildi. Tavsifiy usul leksik birliklarning hozirgi o‘zbek tilidagi vazifasi va qo‘llanish xususiyatlarini yoritishga xizmat qildi. Qiyosiy-tarixiy

[1] Hojiyev A. Tilshunoslik terminlarining izohli lug‘ati. — Toshkent: O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2002.

ISSN: 3060-4737 Volume 3, Issue 11 IF(Impact Factor) 10.98 / 2026

yondashuv so‘zlarning tarixiy shakli va hozirgi ma’nosi o‘rtasidagi munosabatni izohlash imkonini berdi. Komponent tahlil yordamida ma’no tarkibidagi semalar, kontekstual tahlil orqali esa birliklarning turli nutqiy vaziyatlarda anglatgan mazmuni ko‘rib chiqildi.

Tadqiqot materiali sifatida o‘zbek tilshunosligiga oid nazariy adabiyotlar, izohli lug‘atlarda qayd etilgan leksik birliklar hamda zamonaviy ommaviy axborot va raqamli muloqotda uchraydigan misollar olindi. Keltirilgan zamonaviy birliklar leksik jarayonlarni ko‘rsatish uchun tanlangan; ularning barchasi rasmiy lug‘atlarda neologizm sifatida qayd etilgan, degan da’vo nazarda tutilmaydi.

Natijalar va muhokama

Leksik o‘zgarishlarning mohiyati va yuzaga kelish omillari

Leksika til tizimining eng harakatchan qatlamlaridan biridir. Fonetik va grammatik tizimdagi o‘zgarishlar ko‘pincha uzoq tarixiy davr davomida shakllansa, lug‘at tarkibidagi yangilanishlar ijtimoiy ehtiyoj ta’sirida nisbatan tez namoyon bo‘ladi. Chunki leksik birliklar inson faoliyati, yangi kashfiyotlar, ijtimoiy munosabatlar va kundalik turmush bilan bevosita bog‘langan.[2]

Leksik o‘zgarishlarning omillarini shartli ravishda ichki va tashqi omillarga ajratish mumkin. Ichki omillar tilning o‘z imkoniyatlari bilan bog‘liq bo‘lib, so‘z yasash, qo‘shma so‘z hosil qilish, qisqartirish, mavjud so‘zga yangi ma’no yuklash va birliklarning uslubiy vazifasini o‘zgartirishni qamrab oladi. Masalan, “raqamlashtirish”, “foydalanuvchi”, “ma’lumotlar bazasi” kabi birliklar zamonaviy ehtiyojlarni o‘zbek tilining so‘z yasash vositalari yoki so‘z birikmalari orqali ifodalaydi.

Tashqi omillar tillararo aloqa, savdo-sotiq, ilm-fan, ta’lim, migratsiya, ommaviy axborot vositalari va raqamli texnologiyalar bilan bog‘liq. Boshqa tillardan kirgan birliklar yangi tushunchalarni nomlashga xizmat qiladi. Biroq o‘zlashma so‘zning tilga kirishi uning darhol umumxalq leksikasiga aylanishini anglatmaydi. Uning tarqalishi, talaffuz va yozuvga moslashishi, ma’nosining barqarorlashuvi hamda mavjud muqobillar bilan munosabati vaqt davomida shakllanadi.

Leksik o‘zgarishlarning muhim xususiyati shundaki, bir hodisa bir necha jarayonni birlashtirishi mumkin. Masalan, o‘zlashma asosga o‘zbekcha qo‘shimcha qo‘shilishi

[2] O‘rinboyev B., Hojiyev A. O‘zbek tili leksikologiyasi asoslari. — Toshkent: Fan, 1980.

ISSN: 3060-4737 Volume 3, Issue 11 IF(Impact Factor) 10.98 / 2026

fonetik-grafik moslashuv bilan bir qatorda grammatik integratsiyani ham ko‘rsatadi. Xuddi shuningdek, mavjud so‘zning yangi texnologik ma’noda qo‘llanishi semantik o‘zgarish va terminologik faollashuvni yuzaga keltiradi.

Neologizmlar va lug‘at tarkibining boyishi

Neologizm til uchun yangi yoki muayyan davrda yangilik sifatida qabul qilinadigan so‘z yoxud ma’nodir. Neologizmlar yangi predmet va hodisalarni nomlash, ilgari mavjud tushunchalarni aniqroq farqlash yoki muloqotni ixchamlashtirish ehtiyojidan kelib chiqadi. Ular tilning ichki imkoniyatlari asosida yasalishi, so‘z birikmasi shaklida yuzaga kelishi yoki boshqa tillardan o‘zlashishi mumkin.[3]

Zamonaviy o‘zbek tilida raqamli muhit bilan bog‘liq “bloger”, “podkast”, “striming”, “onlayn”, “sun’iy intellekt”, “bulutli xizmat” kabi birliklar faol uchraydi. Bu misollarning ayrimlari o‘zlashma, ayrimlari esa o‘zbekcha so‘z yoki birikmalar orqali ifodalangan. Ularni neologizm sifatida baholashda davr, nutq muhiti, qo‘llanish chastotasi va so‘zlovchilar uchun yangilik darajasini hisobga olish lozim. Bir guruh so‘zlovchilar uchun yangi bo‘lgan birlik boshqa guruh uchun odatiy bo‘lishi mumkin.

Neologizmlar shakllanish manbaiga ko‘ra leksik va semantik turlarga ajratilishi mumkin. Leksik neologizm yangi shakldagi birlikning paydo bo‘lishini bildiradi. Semantik neologizm esa mavjud so‘zning yangi ma’noda qo‘llanishi natijasida yuzaga keladi. Masalan, “tarmoq” so‘zi umumiy aloqa tizimini anglatish bilan birga, axborot texnologiyalari kontekstida kompyuterlar yoki internetdagi bog‘lanish tizimini ham ifodalaydi.

Yangi birliklarning til tizimida mustahkamlanishi bir necha bosqichda kechadi: dastlab muayyan soha yoki guruh doirasida paydo bo‘ladi, keyin ommaviy axborot vositalari va kundalik muloqot orqali tarqaladi, so‘ng ma’nosi va yozilishi barqarorlashishi mumkin. Ayrim birliklar esa qisqa muddat qo‘llanib, keyinchalik iste’moldan chiqadi yoki boshqa nom bilan almashadi. Demak, lug‘at tarkibining boyishi faqat yangi so‘zlar sonining ortishi bilan emas, balki ularning ijtimoiy qabul qilinishi va me’yorlashuvi bilan ham belgilanadi.

O‘zlashma so‘zlar va tillararo ta’sir

[3] Axmedova G., Fattohjono‘va S. O‘zbek tilida yangi so‘zlar (neologizmlar)ning paydo bo‘lishi // Global Sciences. — 2026.

ISSN: 3060-4737 Volume 3, Issue 11 IF(Impact Factor) 10.98 / 2026

O‘zlashma so‘zlar bir tilning boshqa til bilan tarixiy yoki zamonaviy aloqalari natijasida qabul qilgan leksik birliklaridir. O‘zbek tili tarixida arab, fors-tojik, rus va boshqa tillar bilan aloqalar lug‘at tarkibining shakllanishiga sezilarli ta’sir ko‘rsatgan. O‘zlashmalar ilm-fan, din, boshqaruv, hunarmandchilik, savdo, ta’lim va texnologiya kabi turli sohalarga taalluqli bo‘lishi mumkin.[4]

O‘zlashma birliklar tilga kirgach, qabul qiluvchi tilning talaffuz, imlo va grammatik qonuniyatlariga moslashadi. Masalan, “kompyuter”, “internet”, “marketing” kabi so‘zlar o‘zbekcha ko‘plik, kelishik va egalik qo‘shimchalari bilan qo‘llanadi: “kompyuterlar”, “internetdan”, “marketingning”. Bu holat o‘zlashma asosning o‘zbek tilining morfologik tizimida faol ishlatilayotganini ko‘rsatadi.

O‘zlashmalarni baholashda ularni faqat ijobiy yoki salbiy hodisa sifatida talqin qilish to‘g‘ri emas. Muhimi — yangi birlikning zarurati, ma’nosining aniqligi, keng ommaga tushunarliligi va mavjud o‘zbekcha muqobillari bilan munosabatidir. Masalan, “foydalanuvchi” atamasi “user” so‘ziga nisbatan o‘zbekcha muqobil sifatida qo‘llanadi; ayrim xalqaro terminlar esa soha mutaxassislari orasida asl shaklida ishlatilishi mumkin.

O‘zlashma so‘zlarning tilga singish darajasi turlicha bo‘ladi. Ba’zilari umumxalq leksikasiga aylanadi, ayrimlari muayyan kasbiy yoki ilmiy soha doirasida qoladi, yana boshqalari vaqtinchalik moda birliklari sifatida iste’moldan chiqadi. Shu sababli o‘zlashmalarni o‘rganishda ularning etimologiyasi bilangina cheklanmay, real qo‘llanishi, grammatik moslashuvi va semantik barqarorligini ham tahlil qilish zarur.

So‘z ma’nosidagi o‘zgarishlar

Leksik taraqqiyot faqat yangi so‘zlarning paydo bo‘lishi bilan cheklanmaydi. Mavjud so‘zlarning ma’nosi ham vaqt o‘tishi bilan o‘zgarishi mumkin. Semantik o‘zgarishning muhim ko‘rinishlari ma’no kengayishi, ma’no torayishi va ma’no ko‘chishidir. Bunday o‘zgarishlar so‘zning turli kontekstlarda takroran qo‘llanishi, yangi predmet va hodisalar bilan bog‘lanishi natijasida mustahkamlanadi.[5]

Ma’no kengayishida so‘z avvalgi ma’nosiga qo‘shimcha ravishda kengroq predmet yoki hodisalar guruhini ham ifodalay boshlaydi. Ma’no torayishida esa so‘zning qo‘llanish doirasi muayyan predmet, kasb yoki tushuncha bilan chegaralanadi. Ushbu

[4] Yoqubova S., Xolmo‘minova M. O‘zbek tilida o‘zlashma so‘zlarning shakllanishi va qo‘llanishi.

[5] Mirtoziyev M. M. O‘zbek tili semasiologiyasi. — Toshkent: Mumtoz so‘z, 2010.

ISSN: 3060-4737 Volume 3, Issue 11 IF(Impact Factor) 10.98 / 2026

jarayonlarni aniqlash uchun so‘zning tarixiy va hozirgi ma’nolarini lug‘atlar, yozma manbalar hamda real nutq misollari asosida qiyoslash zarur.

Metafora va metonimiya ma’no taraqqiyotining muhim mexanizmlaridir. Metaforada o‘xshashlik asosida, metonimiyada esa predmetlar yoki hodisalar o‘rtasidagi yaqinlik va aloqadorlik asosida ma’no ko‘chadi. Masalan, “sichqoncha” so‘zining kompyuter qurilmasi nomi sifatida qo‘llanishi shakliy o‘xshashlikka asoslangan metaforik nomlashdir. “Auditoriya qaror qildi” kabi kontekstlarda esa “auditoriya” so‘zi joy ma’nosidan shu joydagi tinglovchilar ma’nosiga ko‘chib, metonimik munosabatni yuzaga chiqaradi.[6]

Semantik o‘zgarishlar ko‘pincha terminologik tizimlarda ham kuzatiladi. Umumiste’mol so‘zi muayyan fan yoki kasb doirasida maxsus ma’no kasb etishi mumkin. Bunda terminning aniqligi, bir ma’noliligi va soha vakillari tomonidan bir xil tushunilishi muhim hisoblanadi. Shu jihatdan semantik taraqqiyot tilning nafaqat kundalik, balki ilmiy-uslubiy qatlamini ham boyitadi.

Eskirgan so‘zlar: arxaizm va istorizmlar

Til taraqqiyoti davomida ayrim so‘zlar kundalik nutqda kam ishlatila boshlaydi. Eskirgan leksika odatda arxaizm va istorizmlarni qamrab oladi. Arxaizmlar hozirgi tilda mavjud bo‘lgan tushunchaning avvalgi nomi yoki eskirgan shaklidir. Istorizmlar esa tarixiy sharoit bilan bog‘liq bo‘lib, bugungi ijtimoiy hayotda mavjud bo‘lmagan predmet, lavozim, mansab yoki munosabatlarni bildiradi.[7]

Arxaizm va istorizm o‘rtasidagi asosiy farq shundaki, arxaizm bildirgan tushuncha saqlanib qoladi, faqat uning nomi yangilanadi yoki boshqa birlik bilan almashadi. Istorizm bildirgan predmet yoki ijtimoiy hodisa esa tarixiy hayot tarzining o‘zgarishi natijasida amaliy voqelikdan chiqib ketadi. Bu birliklar tarixiy asarlar, badiiy adabiyot va ilmiy matnlarda davr ruhini ifodalash, tarixiy kolorit yaratish hamda o‘tmishdagi ijtimoiy munosabatlarni tiklash uchun xizmat qiladi.

Ba’zi eskirgan birliklar yangi ijtimoiy sharoitda qayta faollashishi mumkin. Bunda so‘zning shakli saqlangan bo‘lsa-da, ma’nosi avvalgidek qolishi yoki yangi mazmun kasb etishi ehtimoli bor. Shuning uchun bunday birliklarni tahlil qilishda ularning

[6] Ro‘zikova G. So‘z semantik taraqqiyotidagi o‘zgarishlar xususida // FarDU ilmiy xabarlari. — 2023. — 29-jild, 2-son.

[7] Rahmatullayev Sh. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. — Toshkent: Universitet, 2006.

ISSN: 3060-4737 Volume 3, Issue 11 IF(Impact Factor) 10.98 / 2026

tarixiy manbasi, hozirgi kontekstdagi ma’nosi va qo‘llanish sohasi alohida tekshirilishi lozim.

Zamonaviy o‘zbek tilidagi leksik jarayonlar

Bugungi o‘zbek tilida leksik o‘zgarishlar, ayniqsa, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, ta’lim, iqtisodiyot, ommaviy axborot vositalari va ijtimoiy tarmoqlar bilan bog‘liq sohalarda yaqqol ko‘rinadi. Yangi kasblar, raqamli xizmatlar va muloqot shakllari yangi nomlarni yuzaga keltirmoqda. Shu bilan birga, ayrim birliklar qisqartma shaklida, ayrimlari esa o‘zbekcha so‘z yasash vositalari yordamida qo‘llanmoqda.

Raqamli kommunikatsiyada “post”, “izoh”, “obunachi”, “jonli efir”, “havola” kabi birliklarning qo‘llanish doirasi kengaydi. Ayrim so‘zlar avvaldan mavjud bo‘lsa-da, yangi texnologik kontekstda qo‘shimcha ma’no yoki yangi vazifa kasb etmoqda. Bu holat leksik yangilanish doimo yangi shakldagi so‘z yaratilishi bilan bog‘liq emasligini, ba’zan mavjud birlikning semantik imkoniyatlari kengayishini ko‘rsatadi.

Leksik yangilikni aniqlashda so‘zning paydo bo‘lish sanasi, dastlabki manbasi, qo‘llanish chastotasi, ma’nosi va uslubiy xususiyatlarini hisobga olish kerak. Ijtimoiy tarmoqlardagi vaqtinchalik moda birliklarini til me’yoriga aylangan neologizmlar bilan tenglashtirib bo‘lmaydi. Ommaviy qo‘llanishning o‘zi ham so‘zning imlo yoki terminologik jihatdan me’yorlashganini to‘liq isbotlamaydi.[8]

Tahlil shuni ko‘rsatadiki, lug‘at tarkibining yangilanishi bir necha yo‘nalishda kechadi: tilning ichki so‘z yasash imkoniyatlari yangi birliklar hosil qiladi; tillararo aloqalar o‘zlashmalarni keltirib chiqaradi; ijtimoiy tajriba so‘zlarning ma’nosini o‘zgartiradi; ayrim eskirgan birliklar esa tarixiy yoki uslubiy ehtiyoj sabab qayta faollashadi. Leksik jarayonlarni izchil o‘rganishda tavsifiy va tarixiy-qiyosiy yondashuvlarni birgalikda qo‘llash samarali hisoblanadi.

Xulosa

Leksik o‘zgarishlar til taraqqiyotining tabiiy va uzluksiz qismidir. Neologizmlarning paydo bo‘lishi, o‘zlashma so‘zlarning qabul qilinishi, eskirgan birliklarning faolligi pasayishi yoki qayta tiklanishi, shuningdek, ma’no kengayishi, torayishi va ko‘chishi lug‘at tarkibining yangilanishini ta’minlaydi. Ushbu jarayonlar tilning jamiyat ehtiyojlariga moslashuvchanligini namoyon etadi.

[8] Mardonova S. O‘zbek tilida leksik birliklarning ma’no taraqqiyoti va semantik o‘zgarishlar // Filologiya va pedagogika. — 2026. — № 15 (34). — B. 14–15.

ISSN: 3060-4737 Volume 3, Issue 11 IF(Impact Factor) 10.98 / 2026

Tadqiqot asosida quyidagi xulosalarga kelindi: birinchidan, leksik o‘zgarishlar ichki til imkoniyatlari va tashqi ijtimoiy-madaniy ta’sirlarning o‘zaro aloqasi natijasida yuzaga keladi; ikkinchidan, neologizmning til tizimida mustahkamlanishi uning paydo bo‘lishidan ko‘ra murakkabroq jarayon bo‘lib, ommalashuv va me’yorlashuvni talab qiladi; uchinchidan, o‘zlashma birliklarning maqomi ularning zarurati, tushunarliligi va grammatik moslashuviga bog‘liq; to‘rtinchidan, semantik o‘zgarishlar mavjud leksik birliklarning yangi kommunikativ vazifalarni bajarishiga imkon yaratadi.

O‘zbek tilidagi leksik jarayonlarni asosli baholash uchun tarixiy manbalar, izohli va etimologik lug‘atlar, zamonaviy ilmiy maqolalar hamda real nutq materiallarini qiyosiy o‘rganish zarur. Yangi birliklarni me’yorlashtirishda milliy tilning ichki imkoniyatlaridan oqilona foydalanish, xalqaro terminlarning aniq ma’nosini saqlash va keng jamoatchilikka tushunarlilikni ta’minlash muhim vazifalardan hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘rinboyev B., Hojiyev A. O‘zbek tili leksikologiyasi asoslari. — Toshkent: Fan, 1980.

2. Mirtoziyev M. M. O‘zbek tili semasiologiyasi. — Toshkent: Mumtoz so‘z, 2010.

3. Axmedova G., Fattohjono‘va S. O‘zbek tilida yangi so‘zlar (neologizmlar)ning paydo bo‘lishi // Global Sciences. — 2026. https://globalsciences.uz/sciences/article/view/4017.

4. Yoqubova S., Xolmo‘minova M. O‘zbek tilida o‘zlashma so‘zlarning shakllanishi va qo‘llanishi. https://publishscience.uz/sirsh/article/view/2921.

5. Rahmatullayev Sh. Hozirgi o‘zbek adabiy tili. — Toshkent: Universitet, 2006.

6. Ro‘zikova G. So‘z semantik taraqqiyotidagi o‘zgarishlar xususida // FarDU ilmiy xabarlari. — 2023. — 29-jild, 2-son. DOI: 10.56292/sjfsu/vol29_iss2/a105.

7. Hojiyev A. Tilshunoslik terminlarining izohli lug‘ati. — Toshkent: O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2002.

8. Mardonova S. O‘zbek tilida leksik birliklarning ma’no taraqqiyoti va semantik o‘zgarishlar // Filologiya va pedagogika. — 2026. — № 15 (34). — B. 14–15. https://filologiyavapedagogika.uz/index.php/fvp/uz/article/view/117.